

حلیهٔ خاقانی

احسن موجودات علیه اکمل التحیات

افندمزك شمائل شریفه‌لرندن باحثدر

صاحب عرفان وعلوم خاقانی محمد افندی مرحومك اثریدر

معارف نظارت جلیله‌سنك رخصتیله

درسعادت

(محمود بك) مطبعه‌سی — باب عالی جوارنده ابوالسعود

جاده‌سنده نومرو ۷۲

۱۳۰۷

بسم الله الرحمن الرحيم

مقدمه

بسمله ایله ایده‌لم فتح کلام
فتح اوله تا بو معمای بنام

کوسترر آیینه‌سی بسمله‌نك
حلیهٔ پاکن او وجه حسنك

بیلمیان شوکت بسم اللهی
اکلامز سر کلام اللهی

اولمسه بسمله رسمی ممدود
جنس اشیاده اولورمیدی وجود

مرغ وش بال آچامز حاصلی سوز
نیم بسمل کبیدر بسمله‌سز

باغ وحدتده نه لطفله بر
کویا بسمله بر سنبلدر

نظر ایدن کشی بسم اللهه
بکزه‌تر جیش رجال اللهه

کوره عزتله سطور مصحف
قارشی طورر اکا کویا صف صف

بارك الله زهی سر لطیف
بولور انکله شرف نظم شریف

ابتداسنده اولان باسی انك
باشلری تاجیدر هم اسمانك

سینی در سوسن باغ ملکوت
میمی در غنچهٔ شاخ جبروت

لفظـة اللهی اچیلمش کلدر
بر بر اعرابی اکا بلبلدر

صانعك اولدیغی لطفی عمیم
کوسترر هیئت « رحمن رحیم »

اولدیغیچون طرف حقه دلیل
سرینه تاج ایدر آنی تنزیل

چکدیکیچون ره وحدتده علم
اوستی یانه آلیر لوح قلم

اچدیغیچون در فیاضی اکا
باشی اوستنده یر ایلر « طه »

فکر ایدرسك او حروف ممدود
اولدی سرحد اقالیم شهود

صانه سك روح ایله جسم اولمشدر
در حکمتده طلسم اولمشدر

یولی کسمشدر او شمشیر آسا
ماوراسنه وارلمز قطعا

عقلی چابك حرکاته انجق
رخصت اول سدده دکین ویرمش حق

بر سهی قامته بکزر مثلا
دیه من کیمسه دیل آچوب اکا لا

ناظر اولسه‌ك اکا آیینه مثال
کورینور عارض لطف متعال

توحید حضرت باری

عزاسمه

حمد اول اللهه که یکتادر اول
دخی دانا و توانادر اول

اکا مخصوص و مسلمدر هم
موبمو جمله امور عالم

متصرف اودر اشیایه تمام
نه خواص اراده هرکز نه عوام

کمتر احسانی سعادت تاجی
تاجداران جهان محتاجی

براولور ایلیجك عدلی ظهور
در لطفنده سلیمان ایله مور

نطق حال ایله رموز اشیا
ذوالجلال اولدیغین ایلر ایما

فیض انعامی قوماز کیمسه‌یی آج
اول مبرا اکا دنیا محتاج

بو طقوز قات فلك بی تمثیل
کبریاسنه کوره شیء قلیل

اقتضا ایلر او وحدانیت
واقعا کبر وجلال وعظمت

انی درك ایده‌مز ادراك فحول
ایره‌مز قدرتنه فهم وعقول

کیف وکمنده اوزاتمه سخنی
حاصلی کندی بیلیر کندیسنی

بحر افکاره دوشوب چکمه‌امك
نکتهٔ چون وچرادن ال چك

کسمش اتمشدر انی جدل
تیغ « لایسئل عما یفعل »

عجز ایدر هر بری بحث قدره
حس خمسه ایله عقول عشره

نقد عرفانی بولانلر کامل
ماعرفناك دیمش الحاصل

قدرت صنعن ایدرلر اثبات
پرده کوکده بوسکون وحرکات

حادثات فلکه اولسه نظر
قدم ذاتی ایجاب ایلر

هیچ نقل اولمسه‌ده عقل سلیم
حکم ایدرکه اوله بر اوستاد علیم

نیجه بیك سعی بلیغ ایتسه انام
کنه ذاتنه ایرشمز اوهام

لایق اولدرکه همان سالك راه
دیه لا نعبد الا ایاه

ماحصل اوشه ملك ازلی
مالك سلطنت لم یزلی

عالم سر خفیات جهان
واقف جملهٔ ذرات نهان

کوس وحدت زده‌در یکتایی
داور عالم بی همتایی

یعنی سلطان سراپردهٔ غیب
حاکم عادل بی علت عیب

کنج پنهان کبی تا اولدن
ذاتی فردیت ایله قائم ایکن

طاعت انس وملکدن یعنی
شان اعلاسی ایکن مستغنی

اقتضا ایتدی منزه ذاتی
سبب خلقت موجوداتی

ایتدی اولدمده همان عشقی ظهور
اولدی القصه هویدا بر نور

سودی اول نوری حبیبم دیدی حق
اولدی دیدارینه عاشق مطلق

اکا تسخیر اولنوب ملك شهود
عز و دولتله کلوب بولدی وجود

طولدی آوازهٔ احمدله جهان
ایلدی عشق الهی غلیان

نظر ایتدکجه اکا رب غفور
ترله‌دی شرم وحیادن اول نور

دوکیلوب عالم ارواحه اوتر
اولدی هر قطره‌سی بر پیغمبر

ینه بر دفعهٔ اخراده خدا
باقدی افراط محبتله اکا

ایلدی غرق عرق انی حجاب
کل پرژاله‌یه دوندی او حباب

قطره‌سندن انك اوستاد ازل
ایتدی بر کوهر شهوار اول

بر نظر قیلدی مهابتله اکا
اریبوب اولدی او کوهر دریا

ابر لطفی اولیجق دریا بار
موجلر ظاهر اولوب چیقدی بخار

ایلدی صکره انك ایزد پاك
کفنی خاك بخارن افلاك

صولجان ید قدرتله همین
کلدی میدانه بوکز روی زمین

اولدیلر کتم عدمدن موجود
بو قدر ملك وملك بولدی وجود

ظاهر اولمق ایله مرأت شهود
امر اولوب جمله ملك قلدی سجود
چكدی پس صفحهٔ ایام قضا
خامهٔ دست قدرله طغرا
جمله‌نك اولی در ختم رسل
دیدیلر انك ایچون مأخذ كل
ایلدی جوهر ذاتی بالذات
رب عزت سبب مخلوقات
هپ بو معنایی بیلیرلر عرفان
فرعدر غیر بودر اصل همان
نصب اولوب كافهٔ عالمه اول
جانب حقدن اودم اولدی رسول
توغ «طه» ایله اول سرور وان
علم آسا صالنوب كلدی همان

اظهار معذرت وطلب مغفرت

یاالهی كرمك مبذول ایت
عذرن افتاده‌لرك مقبول ایت
قیلمه دردد اهلنی ای فرد صمد
هیبت «ثم رددنا» ایله رد
قدرتك وصفنه طاقتلری یوق
نیلسونلر فقرای مخلوق
نیجه ایتسون برالای مور سقیم
ملك العرش عظیمی تعظیم
خانداننه رسولك اما
التجا ایلیوب ای بار [١] خدا
ینه لطفكدن اومار غفرانی
موردن كمتر اولان خاقانی

[١] یاسز اوله‌رق معظم افندی معناسنه اولدیغی كلمه‌نك ایكنجی بابنك نهایتنده ای بار خدای كبنی ارای بیتك شرحنده سودی، تفصیل ایدییور [للطابع]

نعت حبیب خدا محمد مصطفی علیه صلوات الله سبحانه و تعالی

حقه منت اوشه ذوالحسبك
یعنی پیغمبر عالی نسبك

ایلدی مقدم فرخ فالی
پایهٔ آل قریشی عالی

هیبت دبدبهٔ کوس نبی
کسدی عرق نسب بولهبی

ای کوکل عاشق لایعقل ایسه‌ك
بادهٔ وحدت ایله قان زل ایسه‌ك

ماسوی اللهی دلکدن سلب ایت
وادیٔ نظمه بو اسلوب ایله کیت

باشلا نعتنه نبی حرمك
محرم حضرت اولان محترمك

اول مه چارده «ثم دنی»
آفتاب افق «او ادنی»

مست مدهوش می ناز جمال
شمع فانوس شبستان وصال

فاضل حوصله آموز فلك
کامل معرفت اندوز ملك

رافع رایت دین و ایمان
ناظم سلسلهٔ امن وامان

قسمت «نحن قسمنا» ده بیله
آکیلان اسم ابوالقاسم ایله

شاه کونین و امام الحرمین
جد سبطین و نبی الثقلین

باشنه کیدی «لعمرك» [۲] تاجن
الدی معمورهٔ علمك باجن

[۲] سورهٔ حجرده در حیات نبی اوزرینه خدانك قسمیدر عمر لفظنك بقا معناسنه فتحی ضمی براولوب تقدیر عباره «لعمرك قسمی» دیمك اولدیغی روح البیان تفصیلاتیله کوستریور شو قطعه اوراده کورلمشدر چون نبی ازهستیٔ خود سر بتافت «فرق پا کش «ازلعمرك» تاج یافت» داشت از حق زندکی دربندکی «شد «لعمرك» جلوهٔ آن زندکی» [للطابع]

اولدی بو قبهٔ پرصیت وصدا
حشرده‌ك مبحث شرع غرا

مظهر حق ایكن اول صنع جلیل
دخی نابود ایدی جبرائیل

حق رسول ایكن اوسالار وفی
آب وكلده ایدی دخی جسم صفی

امر «كن» دن یوق ایدی صوت وسخن
او خدا ایله تكلمده ایكن

ایلمش ذاتن اودمده مرسل
كار فرمای ازل عز وجل

كلدن كتم عدمدن آدم
اكا دیرلردی نبی الاقدم

اوقومزكن اوخلیلك خلقی
ایتدی ملزم علمای سلفی

اكا امی لقب اولمق محضا
اولدیغندندر او ام الاشیا

نجه امی كه كتابخانهٔ حق
اولدی تألیفی ایله مستغرق

اوظهور ایتمك ایچون رب عباد
آدمك ایتدی وجودین ایجاد

جمله دن ویردی اكا استغنا
التفات «ولقد كرمنا»

قیلدی مسجود ملك اول جسدی
نكتهٔ طینت آدم «بیدی»

بوقدر رتبه صفی اللهه
بوتقرب او اولو درگاهه

بوقدر نعمت بی منت رب
احمدك شاننه تعظیم ایدی هپ

ذاتنك قوت واستعدادی
اولدی احیاسنه كونك بادی

كلدی اول فارس تیه لولاك
قویدی آتشكدهٔ فارسه خاك

سرنكون ایلدی سركشلری هپ
نابدید اولدی صنادید عرب

خرق عادات ایله اول معجزه‌لر
لات وعزایی ایدوب زیر وزبر

ويرديلر مجلس كفرى باده
شك وشركى قومادى دنياده

بولدى تنزيلده چون نطقى رسوخ
كتب منزله اولدى منسوخ

انجلاى رخى ياقدقده فتيل
سوندى قنديل زبور وانجيل

ايتدى انفاس نفيسيله اوشاه
حكم تورات يهودايى تباه

طاقدى اول داور جمازه سوار
سرينه اشتر چرخك افسار

يوريدى محمله كوكبه‌سى
طوتدى عالملرى بانك جرسى

توغ دين ايتدى صفاايله خرام
ايردى عيوقه لواى اسلام

چرخه عكس اولدى اودم ماه كبى
لمعهٔ مشعلهٔ مطلبى

كوردى منشورينى خيرالبشرك
دفترن دوردى فلك شور وشرك

صلواتيله اولور غلغله‌لر
بام افلاكده شب تا بسحر

پايهٔ قدرى كبى دولتنك
حدو پايانيمى وار مدحتنك

چرخ انجمله اولوب هم پيوند
قائم اولدقجه بونه طاق بلند

متصل حق ايله همراز اولسون
قرب وصلتده سرفراز اولسون

توغ شرعى ايريشوب افلاكه
همسر اولسون علم لولاكه

يعنى بالذات اكا خلاق انام
ايتسون انواع تحيات وسلام

جمله اصحاب ذوى الاكرامه
جمله اول مجمع سعد انجامه

حشره دك اوله صلات ايله سلام
كذر ايتدكجه شهور واعوام

باخصوص اول ره تحقيقه رفيق
ظل حق حضرت صديق عتيق

دخی اول محتشمان ازلی
عمر وحضرت عثمان وعلی

هم ایکی نخل کل آزاده
ایکی پاکیزه نسب شهزاده

دائما مظهر احسان اوله‌لر
زینت روضهٔ رضوان اوله‌لر

کندی لطفیله علیم وعلام
ایلیوب نیجه درود ایله سلام

ایده اول طائفه‌یی بالاکمال
غرقهٔ قلزم انوار جمال

افتتاح خلاصهٔ کلام
وابتدای اوصاف سید الانام
صلواة الله وسلامه علیه وعلی
اله العظام

سنده ای شاه سلاطین افکن
نعت لولاکه لیاقت وار ایکن

نیجه تعریف ایده‌یم اوصافك
نیجه شرح ایلیه‌یم الطافك

سنی حق آینهٔ ذات ایتدی
ذات یکتاسنه مرأت ایتدی

ایده‌مز آیت حسنك تأویل
بوقدر فضلنی ایله میکائیل

بوس نعلکدن ایرر عرشه شرف
زیر رانکده براق ورفرف

انبیا عاجز ایکن مدحتکه
اولیا قاصر ایکن خدمتکه

بن نه خاکم که بساطکده مدام
ایلیم نطقمه کلوب بسط کلام

مور مدح ایدی سلیمانی بنم
شرم جرممدن آچلماز دهنم

بنده اول مور قدر قدرت یوق
حاصلی مدحتکه طاقت یوق

بوغبار قدم آل عبا
موردن خواردر الحق اما

سن سلیماندن ایسه اشفق سك
شبهه‌یوق مظهر لطف حق سك

عالم معرفتك اعلمی سك
رسلك اكرمی سك ارحمی سك

شب معراجده كی وحدت ایچون
بی جهت كوردیكك اول طاعت ایچون

باقمه نقصانه احسان ایله
عفو وغفرانمی فرمان ایله

مطلقا غصه‌دن اطلاق بیور
صلحا سلكنه الحاق بیور

حلیه‌كی مشكل ایكن شرح وبیان
ایلدم آنی بقدر الامكان

متوكل اولوب اول سلطانه
باشلادم وصفكه كستاخانه

روی عن علی ابن ابی طالب كرم الله وجهه ورضی الله تعالی عنه انه قال قال رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم «من رآی حلیتی من بعدی فكانما رآنی ومن راها شوقاً الی حرم الله علیه النار ویأمن من فتنة القبر ولا یحشر عریاناً فی یوم الحشر والقرار وفی روایة عاریاً یوم الحشر» صدق رسول الله صلی الله علیه وسلم

بو حدیث ایچره بودر قول اهم
یعنی الله تعالی اعلم

نیجه پاکیزه سخندن صکره
فخر عالم دیدی بندن صکره

حلیهٔ پاکمی کیم کورسه بنم
اوله کورمش کبی وجه حسنم

کوردیکنجه متشوق اولسه
حاصلی حسنمه عاشق اولسه

ارزو ایتسه یوزم کورمکی اول
قلبنه نشوهٔ شوق ایتسه حلول

اتش دوزخ اولور اکا حرام
ایلر اکرام ایله فردوسه خرام

فتنهٔ قبردن او مرد خدا
یوم میزانه‌دك امن اوزره اولا

دخی حشر ایتمیه عریان انی حق
اوله غفرانـنه حقك ملحق

انی حرز ایلسه بر اهل سفر
ضرر ایرمز دیر اکا پیغمبر

بو روایات کثیرالبرکات
بویله نقل اولدی علیدن بالذات

مقالهٔ خواص حلیهٔ خاص الخاص

مشعل قافلهٔ اهل یقین
حضرت شیخ جهان صدرالدین

دیدی بو حلیهٔ عالی جاهی
کیم که یازوب نظر ایتسه کاهی

فجئه‌دن وسوسهٔ خاتمه‌دن
انی حفظ ایلیه ذوالفضل ومنن

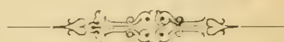
ایده حق جمله بلالردن امین
بر بلا اولسه اکر روی زمین

اولدیغی خانه‌ده فقر و غم و بیم
اولمیه کیرمیه شیطان رجیم

حج واعتاق ثوابی هر آن
اکا احسان ایده دا دارجهان

مبتلا اولمیه امراضه تنی
رخنه‌دار اولمیه برج بدنی

قدم اورنجه دیار عدمه
اولمیه اکا مسلط ظلمه
شر دنیا وعذاب عقبا
اکا یاقلاشمیه دیر اجمالا

حکایت هارون الرشید درخواص حلیهٔ شاه رسالت

افتخار خلفای عباس
یعنی هارون اوشه نکته شناس
مکر اوازهٔ عدل و دادی
باغ عدن ایتمشیدی بغدادی
برسیه پوش فقیر ایردی اکا
دیدی برتحفه کتیردم که سکا
سلطنت تاجی دکر هر نظری
سلفك کورمدیلر اول کهری
پس تواضعله او اوستاد سخن
چیقاروب کوشهٔ دستارندن
برورق صوندی النه بی باك
انده یازلمشیدی حلیهٔ پاك
نظر ایتدکجه اکا شاد اولدی
قید اندیشه دن آزاد اولدی
کویا مالك اولوب دنیایه
ایردی بر پایهٔ بی همتایه
شولقدر ایتدی اودرویشه عطا
کیم انی ایتمامشیدی خلفا
بذل ایدوب کیسه لر ایله کهری
ویردی خروار ایله هم سیم وزری
ارقه سندن چیقاروب اول دانا
جوهرین جامه سنی ویردی اکا
اوکیجه واقعه ده کوردی رسول
تا سرا پرده سنه ایتدی نزول
دیدی بیك لطفله کیم یاهارون
چونکه حلیه م کوروب اولدك ممنون
بکا تعظیم ایدوب اجلال ایتدك
کندیکی لایق اقبال ایتدك

اول فقیر اولدی عطاك ایله غنی
بنده‌ء سرور ایده‌یم شمدی سنی

رب عزت بکا فرمان ایتدی
مژده‌لر ایلدی احسان ایتدی

دیدی کیم حلیه‌کی شاد اولسه کوروب
خرز جان ایلسه انی کتوروب

اخر الامر اولیجق روز قیام
جسمنه نار جحیم اوله حرام

اوکشی چکمه‌یه بالجمله عذاب
نه بو دنیاده نه عقباده عقاب

لایق دولت دیدارم اوله
دخی شایستهٔ انوارم اوله

ارتباط ایده‌لی جوهرله عرض
قصه‌دن حصه‌در القصه غرض

سابقا ایتمز ایمش اهل خرد
حلیهٔ پاك ایله تن سائلی رد

دخی انکله شفاعت طلبی
مقصدك اکثر الورمش سببی

بر مراد اولمغه بر آلت ایمش
مورث دولت ایمش رفعت ایمش

اکا اقبال ایدوب اقبال اهلی
قالدن حاله کلیر حال اعلی

معرفت قدرینی عرفان اکلار
حکمت نظمی لقمان اکلار

فهرس نامهٔ نامی اعنی حضرت نبی التهامی صلی الله تعالی علیه وسلم

واصل اولنجه اصح خبره
وردم اولدی کتب معتبره

هر روایت که ثقاتك اوله اول
سلف ایتمش اوله‌لر آنی قبول

اخذ و تسطیر ایدوب ایتدم اخراج
اوله تا علت عصیانه علاج

باعث مغفرت حضرت اوله
سبب پایهٔ امنیت اوله

بونی ای جملهٔ مخلوقه مطاع
ایلرم واسطهٔ استشفاع

اومارم ایده نبی اهل جنان
یمن اوصاف نبی العدنان

هم نجاتمه برات اوله بنم
سیئاتم حسنات اوله بنم

دخی حشر ایلیه اول رب غنی
انی دنیاده کورنلرله بنی

تا که بو قلعهٔ نه بارودە
ظل عدلنده اولام آسوده

کان رسول الله صلی الله تعالی
علیه وسلم ازهر اللون

اتفاق ایتدی بو معناده امم
ازهر اللون ایدی فخر عالم

یوزینك خالص ایدی آغی قتی
رخلری صاف ایدی صافی صفتی

رنك رویی کل ایله یکدل ایدی
کل کبی قرمزی‌یه مائل ایدی

قاپلامشدی یوزینی نور سرور
سورهٔ نور ایدی یا مطلع نور

مصحف حسن ایدی اول وجه جمیل
خط رخساره‌سی نص تنزیل

کون یوزندن اوطانوب آب حیات
مسکن ایتدی ورای ظلمات

وجه براقنك اصحاب صفی
حمرتی غالب ایدی دیر حتی

کوکده اولمشدی اوروی رنکین
شمع جمع حرم علیین

اکا ویرمشدی کمال زینت
کاتب چهره کشای فطرت

عرق الود اولیجق اول سلطان
کل برژاله‌یه بکزردی همان

هم دیمش فرقهٔ اشراف الحق
عارض پاکی عرقناك اولیجق

دانهٔ درکبی رونده تری
خوشنما ایلر ایدی اول کهری

شمع رخساری دونردی ماهه
صانکه قندیل ایدی عرش اللهه

عطر خوبیله پر اولوردی مشام
بوی مشك ایدی یاخود عنبر خام

ترله‌سه اول کل کلزار سرور
جوش ایدردی صناسك قلزم نور

نته کیم شعلهٔ شمع خاور
برق اووردی رخ پاکنده اوتر

اولوب انوار رخی ایکی علو
درودیواره صالاردی پرتو

برك کل کبی اولوردی نیکو
ترلدکجه اوعذار خوشبو

کوردی کوثر عرق کلبوین
نیجه اقتمسون اغزی صوین

دخی سیمای شریفندن آنك
بیلنیردی غرضی اول جانك

نور ایدی آیینهٔ وجهنی
ظاهر اولوردی رضاسی غضبی

کندی نفسی ایچون اول پاك نسب
ایتمدی کمسه‌یه عمرنده غضب

اولمدی هرکز اولعل نایاب
هیچ کمسه ایله جهانده شکراب

اذعج العینین

اول کورر کوزلری مصنوعاتك
مقتضاسیدی تجلیاتك

انی کوز نوری کبی سیر جمال
بی مثال ایتمشیدی بالاجمال

چشم حق بینی پك احسن ایدی
ایکی شهباز شکار افکن ایدی

کورینوردی کوزی دائم مکحول
حدذاتنده سیه چشم ایدی اول

شیوهٔ غمزهٔ لازم نازی
عالمك اولمشیدی ممتازی

کوشهٔ چشم ایله ایتدکجه نکاه
غشی اولورلردی سروش درکاه

حین رؤیتده آچاردی نظری
نکتهٔ سر کمح البصری

غرق خون ایتمشیدی نافه مثال
ختن آهولرین اول چشم غزال

کوزینك آغی بیاض ایدی قتی
قابل وصف دکلدر صفتی

هم سیاهی ایدی غایت ده شدید
برایدی اکا قریب ایله بعید

واسع و خوب و لطیف ایدی کوزی
نور محض ایدی سعادتلی یوزی

قوت باصرهٔ مصطفوی
کیجه کوندزکبی اولوردی قوی

او ایکی دیدهٔ بی سرمه سیاه
دائم اولمشیدی نظرکاه الله

واذا التفت التفت معاً

هم روایتده اوطاوس جنان
اولسه بر جانبه کاهی نکران

متوجه اولوب اعضاسی ایله
جسم پاکیله دونرلردی بیله

سرینه تابع ایدرلردی جسدی
بونی ترك ایتمامشیدی ابدی

دونوب اطرافنه قلدقجه نظر
سجده ایلردی جمادات وشجر

نردیه دونسه اوقدر چالاك
حاصلی بیله دونردی افلاك

امته بویله عمل سنت ایمش
بوهریره یله انس بویله دیمش

دونجك بویله دونر اهل هنر
سنت احمدی اجرا ایلر

هپ بومعنایی بیلیر اهل قبول
حکمت آموز ایدی اوضاع رسول

باشنی دوندری کیتمك اکثر
واقعا آدمی بی حرمت ایدر

ابجل

هم جسیم ایدی رسول اکرم
یراشیر روح مجسم دیرایسهم
جسم زیباسنه ویرەشدی رواج
خلعت تاج وقبای معراج
انبیا خیلنه سلطان ایدی اول
اعظم القدر ایدی ذیشان ایدی اول
اکمل الخلق ایدی او خوب خصال
ذوالجلال ایتمشیدی فیض جمال
اولەلی تحت نبوتده مقیم
جلوه کاهیدی انك عرش عظیم
صاحب حسن بها ایدی رسول
حاصلی عین وفا ایدی رسول
کلمامشدر بیلیر اشیا آنی
یارادلمشده انك اقرانی

یراشیردی نته کیم حور جنان
سرو قدینه یشیللر هر آن
اکثر آق ایدی لباسی اوکلك
یوزی آغیدی کروه رسلك
دریکتا ایدی اول یکتا دل
نوله کر اولسه بیاضه مائل
که ظهور ایلر ایدی اول کل آل
خلعت سرخله خورشید مثال
بونی تحقیق بیل اورشك سروش
اولدی حوراکبی هم سندس پوش
یعنی کیم اینجه لطیف اطلسلر
کیدیلر دولت ایله پیغمبر
ابن عاذب دیدی بورأی منبر
نهی اولنمزدن ایدی لبس حریر
بورینوردی دخی اول مهپاره
زعفران ایله بویانمش جاره
کاهی اول تاج سر آل عبا
یوکدن ایلردی قباسین فرضا

بو قدر قدر ایله اول ذات شریف
مسجدی اویله ایدردی تشریف

اول سیاه جامه‌ده اول فخر جهان
آب حیوان ایدی ظلمتده نهان

قره شاله کیریجك آیینه وش
بلوطه کیردی صانیرلردی کونش

لچوب اول قاشلری یا محرابه
لطفله دیرلر ایدی اصحابه

بن قولم قوللرك اثوابی بودر
هم عبودیتك آدابی بودر

بو تفاصیلی مبرهن مرقوم
ثابت ایتمشدر احیای علوم

اشکل العین

مست عشق اولمغین اول چشم خمار
حمرته مائل ایدی برمقدار

سینه چاکیدی رسولك هر آن
اول ایکی قانلی کوزینك فرقان

عین اعلاسنی کاه وبیکاه
غیره باقدرماز ایدی عین الله

ساکنان حرم کردونی
اولدی خونی کوزینك مفتونی

قرة العین خلیل ایدی اوخوب
اکامیراث ایدی او جذب قلوب

دیده سندنه ایدی دیرسه‌ك او آل
دخی چشمنده ایدی جام وصال

دولت اولمشدی او کوزلرینه
عین اقبال ایدی حور العینه

خستهٔ عشقی ایدی سرتاسر
قهرمانی کوزینك رستملر

باقسه اول علم لدن سلطانی
روحك اغزینه کلیردی جانی

دلشکار اولسه نوله چشم رسول
کحل «مازاغ» ایله مکحول ایدی اول

کورمامشدر رصد انکیز قدر
کوزلری کبی خدائی کوزلر

متصل اول ایکی چشم شهباز
ساحهٔ عرشده ایدردی پرواز
ماسوی اللهه نظر ایتمدی هم
هیچ عینده دکلدی تاله

اهدب الاشفار

عقبات ایچره اوسیف صارم
یعنی فرزند معیقب دیدیکم
تیر مژکانی سیاه ایدی انك
تار کیسوسی کبی حورانك
قاره کرپك دکل ای اهل اصول
سرمهٔ لیلهٔ معراج ایدی اول
ملك جان ودل عشاقه مکر
ناوك انداز ایدی اول کرپکلر
ایلمشدی انك الحق صانع
تیغ مژکاننی نصّ قاطع
ابن عمرانی [*] اومست صمدی
حاصلی کرپکنه آصماز ایدی

دیدی اوصافن ایدن مو بمو
چشم آهوسین اوزون کرپکلو
میل کحل ایتمسه ده بی تکلیف
اکحل العین ایدی اول ذات شریف
کحل قدرتله مکحل ایدی اول
هر خصوصیله مکمل ایدی اول

ابلج

دخی مالکله ابوهاله دیدی
ماه نو کبی اچیق قاشلی ایدی
تاب دیدار خدا ایله رسول
بر هلال اولدیغنه دال ایدی اول
ملکت حسنی اوتیغ ابرو
سل سیف ایلیوب اچمشدی قمو
خم ابروسنه اولمزدی مثال
قنادین بوکسه همای اقبال
قاشنك کوشهٔ پیچ وتابی
جامع حسنك ایدی محرابی

[*] مشهور بر پهلوانك اسمیدر [للطابع]

طاق ابروسی ایله اول ملکك
طاقتی طاق ایدی چرخ فلکك

اومبارك قاشنك رسمی عیان
حق رسول ایدرکنی قیلدی بیان

ایکی ابرولرینك اراسی هم
سیم خالص کبی ایدی هردم

صاف وبراق وضیا کستر ایدی
یعنی خالص کموشه بکزر ایدی

قاشلری اراسن ایتمشدی خدا
اوج افلاك شریعتده سها

. . .

ازج الحواجب

بویله نقل ایتدی حکیم ابن خرام
خم ابروی رسول علام

کوستر شده ایدی هلال ایله شریك
ماه نوکبی طویل وباریك

چکسه پرکار ازل اکا مثال
قاشی پرکارینه بکزردی هلال

سورۀ فتح ایدی اول جبهۀ ماه
مد ابروسی ایدی بسم الله

اوکوزل قاشلری محرابی انك
قبله کاهیدی بتون دنیانك

قیدینه صید قلوبك یامکر
ایکی قلاب ایدی اول ابرولر

قاب قوسینی تذکرده عیان
غرض اول قاشی کمان ایدی همان

غره نك بوکدی بلن بی تکلیف
کوکده اول خنجر ابروی شریف

طاقتن ایتمشدی عرشك طاق
خم ابروی رسول آفاق

غره یه بکزر ایدی هر جهتی
یعنی باریك وطویل ایدی قتی

قاشلرین وصف ایده مز اهل مقال
صرف ایدرسه نقدر اینجه خیال

نیجه دقتلر اولنسه هر آن
موشکافان ایده مزلردی بیان

تیغ توحیدایدی ابروی رسول
کورینوردی ایکی سیف مسلول

حاصلی اینجه وطولانی ایدی
کویا رشتهٔ ریحانی ایدی

اقنی الانف

مه جبینیله او بینیٔ شریف
خوب وهموارایدی موزون ولطیف

حاجبینه قریب اولدیغی یر
بر سهل یوکسك ایدی دیرجابر

کورینوردی او نبی عربی
قارشیدن مرتفع الانف کبی

انی ایتمشیدی خدای متعال
او مهك اوج جمالنده هلال

هم اوبینی قاشی ماببنی ایله
کاف وها شکلی ایدی عینی ایله

شولقدر خوب ایدی اوانف منیف
ایده‌مز اهل معارف تعریف

صانکه وضع ایتمشیدی بخت بلند
مهجهٔ حسنه کموش بازو بند

تیغ ایدی عرشه آصلمش یامکر
وجه پاکنده کی انف خوشتر

سدره‌دن ایریلیجق روح الامین
کل کبی قوقوسین الیردی همین

کویا انف حبیب الرحمن
غنجهٔ ورد سفید ایدی همان

دائم ایلردی اودولتلی مشام
قرب حق رایحه‌سین استشمام

اشنب مفلج الاسنان

مونس حجرهٔ خاص نبوی
انس او کعبهٔ دین راه روی

نظم ایدوب جوهر دندانك انك
دیدی اول پادشه یکتانك

دیشلری صاف ایدی هم سیرك ایدی
رشتهٔ دانهٔ دردن یك ایدی

آچسه جوهرلرین اول بحر شرف
کف چکردی درغلطان صدف

سر صنع ایدی او اسنان نظیف
برنمونه ایدی اکا نظم شریف

اوله لی چرخ زمرد بیدا
انبیا ایچره او دریکتا

لؤلؤ تر کبی بردانه ایدی
جمله اوضاعی ملوکانه ایدی

اکا اولمازدی محصل همسر
کان امکانده اولان کوهرلر

کویا اول در دندان نفیس
ایکی مصرع ایدی موزون وسلیس

شویله مطبوع ایدی اول سلك درر
که اکا میال ایدی طبع بشر

لعلنه ویرمشیدی حسن وجمال
دیشلری ایکی دیزی انجو مثال

اذا تکلم رؤی کالنور یخرج
من بین ثنایاه

شیرحق دیدی اومسجود ملك
فیض حکمتیله تکلم ایدیجك

انك اوك دیشلری ایتدکجه ظهور
ظاهر اولوردی همان شعلهٔ نور

شویله افراط ایله برق ایلر ایدی
مجلسی مطلع شرق ایلر ایدی

حین کفتارده اولوردی عیان
قدر و قیمت شکن جوهر جان

حرز حسن ایچره او اسنان کزین
سین «یس» ایدی کویا که همین

یعنی اولمشدی او در مکنون
عالمه باعث تفریح عیون

سلك جوهر کبی اول عقد لآل
شعله دار ایدی دیمش اهل مقال

نطقه کلسه او سخندان سلیم
رشك ایدردی کلماتنه کلیم

لعل جان بخشی اولنجه کویا
امره ویردی لبنه آب بقا

مکر اولمشدی اولعل ممتاز
حقهٔ لؤلؤ صندوقهٔ راز

اذا افترّ ضاحکاً افترّ عن
مثل سنا البرق اوعن مثل
حب الغمام

ام معبد کتیروب تحقیقه
دیدی هم عایشهٔ صدیقه

کولسه اول ایکی جهانك کونشی
یعنی اول انجم اوج قرشی

خنده‌دن دولت ایله اولسه عیان
دهنندن او مبارك دندان

یلدیرم کبی درخش ایلر ایدی
شعله و شعشعه بخش ایلر ایدی

کورینوردی هم اودندان شریف
طولولر دانه‌لری کبی لطیف

نور ایله طوبطولو ایدی اودهن
شعله سیپدی طولو کبی کورینن

مکر اولمشدی اوسیمای بسیم
صدف معرفت در یتیم

شب معراجده یمن دیدار
نخل امیدن ایدوب برخوردار

انی هر وجهله شاد اتمشیدی
قید تکلیف ارادن کتمشیدی

نوله بی قید وتکلف هر آن
غنچه‌وش کولسه اوورد خندان

خنده‌سی ایدی تبسم اوکلك
یعنی سلطان کروه رسلك

ابن عباس دیر اول خاص خدا
کولمکه ایلر ایدی استحیا

کولسه اول خسرو سیاره سپاه
شوقدن تترز ایدی عرش الله

قتی شرمندن اودینك سندی
قهقهه اتمدی دیرلر ایدی

شویله محبوب ایدی اول سدره جناب
کیم ملك باقمغه ایلردی حجاب

بر کون اول طوطئ کلزار وصال
قهقهیه ایتمدیلر کبك مثال

وفی صفة اخری عن ابی هریرة رضی الله عنه اذا ضحك یتلألأ فی الجدار کمثل البرق

بو هریره صفت اخراده
دیر بو معنایی دخی بر پرده

فخر عالم کولیجك دیشلرینك
درجی مکشوف اولیجق کوهرینك

نور رخشانی چو مهرومه نو
سربسر کونه صالاردی پرتو

لمعه ایلردی اونور باهر
شعله‌لر یر یر اولوردی ظاهر

شویله شفاف ایدی او جوهر صاف
انجلاسیله طولاردی اطراف

کولسه اعزاز ایله اول نسل ملك
نه فلك دیر ایدی العزة لك

اولمسه دیشلری مصباح ظلم
ظلمات ایچره قالیردی عالم

بولدی انکله شرف دین ودول
صانوره شرعه دیکلدی مشعل

کل خندانه دونوب آچسه دهان
فیض نور ایلردی اول دندان

ظاهر اولوردی ضیای انوار
عکسی دیواره دوشردی هربار

وکان فی وجهه تدویر

دیدی اول مظهر انوار جلی
اسدالله ولی یعنی علی

روی رخشانی دکرمیدی انك
نته کیم جرمی مه تابانك

یوزی بکزردی مدور آیه
ذاتی آیینه ایدی مولایه

ساغر عارض مه سیماسی
بادهٔ عشقك ایدی مجلاسی

عرض حسن ایتسه او مخدوم خلیل
یوسفن اکماز ایدی اسرائیل

شویله پرنور ایدی اول وجه حسن
اکا باقیلماز ایدی شو قدن

عالمی دولت ناکاه کبی
تابناك ایلر ایدی ماه کبی

واضح ایتمشیدی او یوزدن فتاح
نیدوکن آیت « فیها مصباح »

کعبهٔ وجهنه ایتدکجه نظر
سجده ایلرلرایدی شمس وقمر

دیر عالمده او روی پرتاب
ایتدی آتشکدهٔ فرسی خراب

معجزات رخنك بالاجمال
ایده مز نقلنی عقل فعال

افتاب فلك دین ایدی اول
مردم چشم خدابین ایدی اول

شولقدر خوب ایدی اول وجه جمیل
عاشق حسن جمالیدی جلیل

باغ حسن ایچره اوروی رنکین
براچیلمش کله بکزردی همین

لیس بمطهم ولا بمکلثم

دخی اول مفخر موجوداتك
یعنی پیغمبر فرخ ذاتك

وجه پاکنده اولان لحم لطیف
نه کثیف ایدی دیمشلر نه نحیف

هم دخی اول ایکی رخسارهٔ تر
قتی چوق اتلی دکلدی دیرلر

حاصلی قول اصح بوکه رسول
یعنی اول چشمهٔ خورشید وصول

بغدای اکلیلرك اغیدی تمام
طلعتنده وارایدی صفوت تام

کون کبی باقسه‌ك اوبدر اکمل
سبورك کبی کورینوردی سهل
نه‌طویل ایدی اوطلعت نه قصیر
فصحا اکا اسیل‌الحد دیر
دهنی لعل لبی دولت ایله
اعتدال اوزره ایدی غایت ایله
کوثر لعله ایتمشدی جلیل
سلسبیلی سرکوینده سبیل

وفی حدیث ابن ابی هالة
رضی الله عنه یتلألأ وجهه
کما تلألؤ القمر لیلة البدر

هم دخی ابن ابی هاله دیدی
بدر رخساری قمر کبی ایدی
لیلة‌البدر اولیجق جرم قمر
نیجه رخشان ایسه اول عارض تر
شویله تابان ودرخشنده ایدی
مهر انور کبی تابنده ایدی

دیدی کل‌رخلرینه ذی‌النورین
تاب عشق اولمشیدی زیوردین
یعنی ویرمشدی شراب وصلت
جام رخسارینه نورانیت
یوزینك ماشطهٔ صنع جلال
آقن آق ایتمشیدی آلنی آل
شعله‌سی شامل ایدی هربابه
کوکده طعن ایلر ایدی مهتابه
عرض ایدردی شغبن شام وسحر
رخنه حضرت قرآن اکثر
لطفله ایلیجك رفع نقاب
جرم خورشیدی اریتیردی حجاب
افتاب رخ رخشان نبی
ماه تاب ایلر ایلری تیره شبی

واسع الجبین

یعنی اول جبههٔ خورشید اثر
نته‌کیم چشمهٔ مهر خاور

واسع و پاك وضيا كستر ايدى
فلك حسننده مه انور ايدى

انك ايتمشيدى جناب خالق
كرمندن يوزن آق النك آچيق

بى قرين ايدى هم اول بدر جبين
نته كيم آينهٔ شرع مبين

عالمه اولمشيدى شعله فكن
پرتو نور خدا آلنندن

ايده لى كون كبى القصه ظهور
زيور عرش برين ايدى او نور

جبهه سين قلمشيدى رب انام
لوحهٔ كاخ سراى اسلام

مالك منصب وصل ايدى رسول
اكا توقيع همايون ايدى اول

نه عجب اولسه كر او جبههٔ پاك
روشنا بخش عيون افلاك

عرشدن ايتمكه بر كره نظر
جان ويرردى اكا روحانيلر

نص تنزيل ملاحتده عيان
«والضحى» ايدى شريف آلنى همان

رجل الشعر

دخى مشكين صاچى باقول صريح
نه قيوريجق نه طويل ايدى صحيح

ليلهٔ زلف شب آسامى انك
سرّ مكنونى ايدى اسرارنك

اتفاق ايتديلر اشراف عرب
اكثر اول موى ميانك صاچى هپ

سمع پاكنه چوتار عنبر
بسبر ابر كورينوردى اكثر

هم او افلاك جمالك ماهى
كاكلن درت بولر ايدى كاهى

ايكى جانبدن ايدوب ايكى بلوك
دوش پاكنه براقيردى چوزك

اودوتا زلفدن اول اذن شريف
كورينوردى مه نو كبى لطيف

طوتدی اول کاکل مشك افشانی
ربع مسکون ایله چار ارکانی

قیلدی اول زلفی خفی الالطاف
نافهٔ مشك بنی عبد مناف

کاکلی ایتدی پریشان ملکی
بر برینه دوشوردی فلکی

هم او مجموع علوم عالم
زبدهٔ زمرهٔ آل هاشم

کاه اوکیسولر ایچندن کوشن
چیقاروب خلقك الیردی هوشن

سمع پاکیله ایدردی اصغا
کوکده جبریله نه امر ایتسه خدا

طوغه‌لی کون کبی اول ماه جمال
بندهٔ حلقه بکوشیدی هلال

تارمار اولسه اوزلف شبکون
نیجه لیلالر اولوردی مجنون

کاه اول طرهٔ عنبر نسبی
دوشوروردی قولاغی اوزره بی

بو بیننك نوری ایدردی هر آن
تار زلفی اراسندن لمعان

شعلهٔ کردن صاف وپاکی
پر ضیا ایلر ایدی افلاکی

کث اللحیة

اول خداوند خدا وندانك
یعنی اول ذات عظیم الشانك

ریش پاکنده اصولی چوق ایدی
قتی چوق تار بیاضی یوق ایدی

او مبارك صقالندن بونی بیل
انجق اغارمشیدی اون یدی قیل

دخی اجماع ایله مردان اله
دیمش اول لحیهٔ مشکینه سیاه

نه قویرجق نه دراز ایدی قتی
اعتدال اوزره ایدی هرجهتی

خوب ایدی طوب زنخدانی انك
ساعد صنع ایدی چوکانی انك

ایتدی اول چاه ذقن نیجه‌زمان
یوسفك باشنه مصری زندان

شب قدر ایدی اوریش مقبول
یامکر سورهٔ «واللیل» ایدی اول

حسننه ویرمشیدی رونق وفر
لمعهٔ نورسیاه ایدی مکر

آز ایدی سبلت فرخنده‌لری
ملك رومك نته‌کیم مشك‌تری

اوسعادتلی محاسن الحق
طیب عنبرله ایدی مستغرق

احسن الناس عنقاً

بوجحیفه ایله‌دیدی بونی حریم
اوله‌لر قرب حمایتده مقیم

کردن پاك رسول آفاق
غایت آق ایدی بغایت براق

مجلس حسنه‌دیدی اهل اصول
کویا سیم صراحی ایدی اول

بونی غایتله لطیف ایدی انك
احسن العنقی ایدی دنیانك

غالب اولمشدر اوکردان کزین
شمع کافور سراپردهٔ دین

انی خلق ایتمشیدی حق ممتاز
اعتدال اوزره نه‌کوته نه‌دراز

کردن پاکنه دیرلر شراح
هرکز ایتمزدی اثر شمس ورياح

بونی اقن انك اصحاب اکثر
کموش ابریکده تشبیه ایلر

طوق ایدی کردنه حب خدا
عنق پاکنده ردا ایدی رضا

بوینه المسه عشقی اول جان
بونی باغلی قولی اولمزدی جهان

سواء البطن والصدر

پرده داران شبستان ادب
قارنی کوکسیله برابر دیدی‌هپ

پاك بطنیله او نازك سینه
خوب وهموار ایدی بر برینه

جسم صافی ایدی لطافت آبی
نافی دریای صفا كردابی

نور محض اولسه نه وار جسم رسول
شعلهٔ شمع تجلا ایدی اول

ناف مشكین ارارلر الآن
صحن جنتده غزالان جنان

دمبدم كشف اولیجق اول پهلو
عرشه واردی صدای هوهو

اعتدال بدنی اولسه عیان
مهر وماه ایتدی صانیرلردی قران

صدر زیباسی ایله چون كل تر
شكم پرحكم پیغمبر

حاصلی دوپدوز ایدی آینه وش
صاف ویكسان ومصفی بی غش

كاه اول شاه عنایت معتاد
یعنی اول باعث اصلاح عباد

صفحهٔ سینه سن ایتسه مفتوح
عالمی قاپلار ایدی فیض فتوح

عشقه اولجه محل تشریف
نیجه اولمق كرك اول صدر شریف

واسع الصدر

اول مقیم حرم مولانك
یعنی سر حلقهٔ مقبولانك

سینه سی غایت ایله واسع ایدی
نور ساطع كبی هم لامع ایدی

وصف ایدنلر اوملك طاوسن
دیدیلر اتلی ایدی پهلوسن

شولقدر آق ایدی اول صدر كبیر
انی صانیردی كورن بدر منیر

دیدی اصحاب ایدوب اكثر تصریح
آق كل كبی بیاض ایدی صحیح

فیض نور ایتسه نه وار صدر رسول
مخزن نور هدایت ایدی اول

اولمسه سینه‌سی ینبوع حکم
لوحه یازمازدی بو احکامی قلم

وسعت صدرینه یتمزمی گواه
صیغدی انده بو قدر سر الله

نور وحدت سیلوب آیینه‌سنی
طولدیروب سینه‌سی گنجینه‌سنی

یعنی اول صدر ذوی الحالاتی
ایتدی مرآت تجلیاتی

امره نیردی اگر اولسه دلکش
سینهٔ مهوشنه قرص گونش

آتش شمع جمال ازلی
اودلره یاقشیدی اوگوزلی

گوکسی موزون ایدی طاوس کبی
طائر قدسی ایدی منتسبی

عظیم المنکبین

اتفاقی بودر عرفانک
کیم سر دوش همایونی انک

غیره نسبت بیوك ایدی دیدیلر
جسم پاکنی گورن اهل نظر

اوموزنده وار ایدی مسئله بو
نافهٔ مشك کبی برنجه مو

مبتلا ایدی اومویه اکثر
نه‌قدر وار ایسه کرو بیلر

هپ بو معنایی بیلیر پیر وجوان
یاصیسی یاغرینلی ایدی فخر جهان

ملکت علمه مدینه ایدی اوتن
نوردن برج ایدی گویا اوبدن

پایمال ایدی انك مور مثال
نره شیران نیستان جلال

یغرینك اورته‌سی هم اتلی ایدی
بر کرم صاحبی دولتلی ایدی

تن سیمنده لطافت وار ایدی
سکهٔ مهر نبوت وار ایدی

گنج علم ایدی او مخدوم ملك
لاجرم گنج ایسه مختوم گرك

اطلس چرخ ملاحتده اگر
اونکین اولمشیدی بر اوا کر
موضع خاتم ایسه ارقه سنك
صاغ یاننه قریب ایدی انك
ظاهر اولسه اگر اونقش نگین
عبرت الیردی نگارندهٔ چین
اکا ویرمشیدی کمال رونق
حکمت اندوز (وقل جاء الحق)
دیدیلر انی ایدنلر تعریف
بر بیوك خال ایدی او مهر شریف
کیم سیاهی صاری‌یه مائل ایدی
اکا دقتله نظر مشکل ایدی
وار ایدی دائره سنده مشکین
قلجغزلر بربرینه یقین
مثلا خیل مژه کبی اومو
دیك طوروب چوره‌سن المشدی قو
تن پاکنده او خال ساده
عنبر خالص ایدی دریاده

زیر دست ایتمشیدی بار خدا
خاتم مهر سلیمانی اکا
اوغزال حرمه نافه صفت
خال مشکینی ویرردی زینت
واقعا ختم نبیین ایدی اول
کلدی پس مهر نبوتله رسول
کوس شرعندن او شاهك سحری
کوم کوم اوتدی فلکك قبه‌لری

ضخم العظام

وصف ایدنلر او معالی نسبی
دیدیلر ایری کمیکلیدی نبی
استخوان بدن پاکی تمام
یعنی جسمنده اولان جمله عظام
هر بری ایری و مردانه ایدی
صورت وسیرتی شاهانه ایدی
جسدی وصفن ایدن نازك دل
جثه دار ایدی دیمش الحاصل

بیضهٔ کونی او شهباز انام
قنادی آلتنه المشیدی تمام

مالك ملك وصال ایدی نبی
او ایدی کوکبه‌سنك سببی

احتشام شرف ذاتندن
او طانیردی فلك پیر افکن

قپوسن خیلی ملك بکلر ایدی
جمله خدامی فرشته‌لر ایدی

عظمت شانه ایتمشیدی نزول
سایهٔ عرش عظیم ایدی رسول

عبل العضدین والذراعین والاسافل

راویان خبر پیغمبر
بو معانی‌یی بیان ایلدیلر

جمله اعضای شریف نبوی
بربرندن ایدی تند وقوی

سیم ساعدلری بازولر ایله
دخی اویلقلری ساقیله بیله

خشك وباریك دکل طولی ایدی
خالقك مقبل ومقبولی ایدی

اول سعادتلی مبارك اعضا
صنع یزدان ایدی بی چون وچرا

حاصلی خوب ایدی هر عضوی انك
جمله آیاتی کبی قرآنك

یك ایدی بربرندن بی شك
لوح دلدن ایده کور شبهه‌یی حك

ساعدندن بیلینیردی هرکاه
سر « لاقوة الا بالله »

صدف جسمی ایدی جوهر جان
صاف بر پارهٔ بلور ایدی صان

نوردن ایکی ستون ایدی همین
جسدنده او ایکی ران کزین

دخی اول ساق مبارك پایه
پایهٔ عرشه ایدی همسایه

کوکب بختنی ایتمشیدی بلند
فلکی اندن ایدن فائده مند

رحب الکفین والقدمین

فیض حکمتدن اولوب مستسعد
بویله تفصیل ایدر ابن خالد
للری آیه‌سی اول سلطانك
دخی ایاقلری التی انك
واسع وپاك ایدی نازك مرغوب
برك کل کبی لطیف ومحبوب
پای ودستی یاننده انك
دست وپاسی یوق ایدی خوبانك
قتی موزون ایدی دراهل نظر
اول کرامتلی مبارك اللر
جان ایله اولمش ایدی الحاصل
ید بیضاسنه موسی مائل
تیغ انکشت ایله اول مونس حق
قمری ایتدی سماده ایکی شق

پنچه سنده ایدی انك شام وسحر
قبضهٔ قوس قضا ایله قدر
دستی چوکانته طوب ایدی همان
جملهٔ بوکرهٔ کون ومکان
ساقیٔ کوثر ایاغنی انك
بوسه کاهیدی دیدی رضوانك
یوزنی ایتمشیدی پاینه فرش
بوقدر عزت واجلال ایله عرش
لب دریای لطافتده همین
ماهیٔ سیم ایدی اول پای کزین
اکا اولمشلر ایدی خاك قدم
خیلی غلمان معنبر پرچم
نه فلك اویمکه خاك قدمن
کوکده طقوز طولانیردی حرمن
نعل شب رنکن انك ایتمکه بوس
یاقدی کوکارده ثریا فانوس
عرشه آهنك ایدیجك چرخ فلك
دوشه‌دی پاینه بر شال بنك

زیرپا ایتدی بساطنده خدا
روی پر خالی غلمانك اكا

اولدی هر سنك سركوی رسول
كردن حوره حمائل مقبول

هم دیدی وصف ایدن اول وردتری
مشكبو ایدی الی آیه‌لری

مرحبا ایلسه بر كمسه‌یه كر
دولت وعزت ایله پیغمبر

برایكی كون ارادن ایتسه مرور
بلكه هم بر نیجه ایام وشهور

دویلیردی نته‌كیم ورد چمن
اول كشی رائحهٔ طیبه‌دن

نافهٔ مشك جهان ایدی او جان
بوی مشك اولماز افندی پنهان

سائل الاطراف

بوطفیل اول فضلایه سرخیل
دیدی جانیله اولوب اكا طفیل

هر بر انكشت همایونی انك
قلم صنعی ایدی مولانك

دست زیباسی قضا قسمت ایدی
ید علیاسی قدر قدرت ایدی

نخل فردوس ایدی بالاسی مكر
سیمدن شاخ ایدی اول پارمقلر

خامه‌وش هر بری موزون وطویل
میل مفتاح در لطف جلیل

یازمامشدی قلم ربانی
خامه انكشتنه انك ثانی

ساعدی بسمله شكلیدی همان
اكا «ن والقلم» اولمشدی بنان

دست عیسایه ید طولاسی
فن احیاده صونار دی كأسی

ایتدی اول ابر كف دریابار
كلشن دهره نثار انوار

خاتمیدی او ید فاروقك
حل وعقدی جمله مخلوقك

اولدی اول سید بااستحقاق
اکرم الخلق وکریم الاخلاق

بویله‌دیر صاحب احیای علوم
یاننه وارسه اکر بر معصوم

لطفله اوقشاسه اول کان کرم
یعنی سلطان سلاطین امم

سائر اطفالك ایچنده اوصبی
حاصل ایلردی طریق ادبی

قوقوسندن بیلینیردی فی الحال
که اکا ال سوردی رسول متعال

نیجه کون کتمز ایدی رایحه‌سی
مشك ترکبی اولوردی نفسی

انور المتجرّد

جسم تابندهٔ محبوب خدا
صاف ایدی مهر منورکبی تا

نوره بکزردی تن بی مویی
نیجه مدح ایده‌یم اول پهلویی

کویا قلزم انوار ایدی اول
صدف لجهٔ دیدار ایدی اول

هم اومحبوب مسلم اسلوب
بدنن اچسه‌اولوردی دها خوب

دم اورردی اکر اچیلسه دهن
بند پهلوسی انك «فاتحه» دن

نوردن سروایدی اول سیم اندام
نوله دیرلرسه عمادالاسلام

غل وغشدن دلی پاکیزه ایدی
مویدن نته‌که عضو جسدی

صفحهٔ صدرنه ایرمزدی کدر
برغبار اولسه اکر بحر ایله بر

یاری سیر ایتمکیچون بی تکلیف
جملةً چشم ایدی اول جسم لطیف

پاك ایدی مویدن اول نازك تن
نوردن برجسد ایدی اوبدن

برمجلا کموش آینه کبی
مویدن صاف ایدی پهلوی نبی

دقیق المسربة

دخی کوکسندن ایاذخر ملك
اوغزال حرمك نافه‌دك

خط چکلمشدی سیاه قیللردن
نقل ایدرلر بونی ناقللردن

لوح محفوظ ایدی اول صدر نکو
اکا کویا قلم اولمشدی اومو

صدر پاکنده‌دکل موی رسول
آیت الکرسی ایدی عرشده اول

دخی کوکسنده وقارننده انك
قیلی یوق ایدی اونازك بدنك

دیدی وصف ایلیان اول صاف دلی
یوق ایدی مسربه‌دن غیری قیلی

عضو پاکنده انك سرتاسر
حاصلی یوق ایدی مودن اثر

صحف صدرنده الف کبی اوخط
مویدن چکمشیدی خامه فقط

تار عنبر کبی اول موی سیاه
یراشیردی نته‌کیم هالهٔ ماه

بادن متماسك

دیدی اصحاب ایله ارباب حرم
لحمی اول جسم شریفك هردم

تازه کل کبی مطرا ایدی هم
بدن پاکی مصفا ایدی هم

مثلی اولمازدی اوقاشی قوسك
کللرن دیرسه فلاك فردوسك

عهد ایام جوانی کبی تا
پك‌تر و تازه ایدی اول اعضا

نه‌تنزل ایدوب اول سیمین تن
نه‌ضرر کوردی مسن اولمقدن

هیچ اولورمی بوکه مانند کیاه
اوله پژمرده کل باغ آله

کندی افنای وجود ایتدی ولی
روح صرف اولدی تن بی بدلی

مظهر حقّ محیط اولمز ابد
اجل اسکندری وضع ایلدی سد

یعنی کتدکجه اوکلزار جمال
تازه‌لنمکده ایدی غنجه مثال

ضرب اللحم

جسمنك لحمی خفیف ایدی تمام
لحم وشحم اسی دکلدی اوهام

صاقن ای عارف معقول شناس
انی غایتده نحیف ایتمه قیاس

هم دخی اول سند شرع مبین
اویله ظن ایلمه کیم اوله سمین

نه‌ضعیف ونه قوتی اتلی ایدی
معتدل براولو دولتلی ایدی

بوی خوبیله اولوردی خوشتر
نفحهٔ مشك وزباد عنبر

بدنی اولسه نمایان اوشبهك
یورکی اویناز ایدی مهرومهك

لحم وشحمن دیدیلر اهل درون
بربرندن نه‌فزون ایدی نه‌دون

ایتمش اول قصر وجودك اوستاد
اعتدال اوزره اساسن بنیاد

خلقی محبوب وکوزل خلقی خوب
اسم ورسمی طرب افزای قلوب

اعتدال اوزره ایدی پاك تنی
نوره غرق ایدی سراپا بدنی

ربعة القدّ

اورته‌بویلی ایدی اول سدره مقام
اورته‌لق انك ایله بولدی نظام

باغ فردوسده انك بونی بیل
اولدی بالاسنه طوبا مائل

دیکمدی سرو نهالنه بدل
باغبان چمنستان ازل

کورمدی خازن باغ جنات
اویله بر سرو ملایم حرکات

کویا اول رسلك پادشهی
کلبن حسن ایدی یا سرو سهی

نخل کلبازی قلوب دفع ترح
ایتدی عالمده القای فرح

سیر ایدن معجزهٔ قامتنی
دیدی مدح ایلیه‌رك حضرتنی

کورمدك بویله کل روی کوزل
تن کبی روی کوزل بوی کوزل

نه عجب اولسه وسط قدرسول
امته واسطهٔ حق ایدی اول

نته کیم نخل کل باغ جنان
وسط القد ایدی اول سرو روان

لیس بالطویل البائن
ولا بالقصیر المتردد

حضرت شارع خاص الخاصك
یعنی اول دریم اخلاصك

دکل ایدی بویی هم شویله طویل
که اوله اندامی پریشان بونی بیل

متفرق اوله بالالقدن
شاخ عرعر کبی اعضای بدن

دخی اول پادشه علامه
صانمه کیم اوله قصیر القامه

شویله کوتاه دکل ایدی اول اولو
که اکا دیدیلر الچق بویلو

معتدل قدنی ایتمشدی کریم
مظهر خالق عظیم التعظیم

قامتی اولمشیدی اسلامه
لفظة الله کبی سرنامه

نخل بالاسی ایدی سدره قرار
زیور روی زمین اولسه نه وار

جسم جان پرورین ایتمشدی کریم
علم آرای لوای «حم»

ومع ذلك فلم يكن يماشيه
احد ينسب الى الطول
الاطاله

حاصلى اوسط ایکن قد رسول
برطویل ادم ایله یوریسه اول
نه قدر قدی بلند اولسه اوار
ینسه بالاتر ایدی پیغمبر
صکره آیرلسه دیدی اهل حجاز
بووسط کورینیردی اودراز
انجم قدری رفیع ایدی تمام
دولت صرف ایدی اول سیم اندام
برکشی هر نه قدر اولسه طویل
یانه کلسه رسولك بی قیل
اول اوزون بویلیدن اوپاك کهر
یوکسك اولوردی ال ایاسی قدر
سدره دن قدینه ایتدکجه نکاه
روح قدسی دیر ایدی طال بقاه

امتیاز نه اوسروك اشجار
سرفرو ایلر ایدی طوبا وار
سدره سا ایدی اوبالای بلند
اکا ایرمزدی خیال اتسه کمند
کلبن کلشن جاندر او نهال
ایده مم سدره و طوبایی مثال

قال ابو هریره رضی الله تعالی عنه
ما رأیت احداً اسرع فی مشيته
من رسول الله صلی الله تعالی
علیه وسلم کانما الارض تطوی له

بوهریره دیدی اول فخر کرام
قتی سرعتله ایدرلردی خرام
کورمدم برکشی کیم اول بی باك
یوریمکده اوله اندن چالاك
عاشق ایتمشدی انی رؤیت رب
صوکبی تیزرو اولسه نه عجب

نرده یه کتسه او ماه قرشی
پرچم حورایدی جاروب کشی

یوله عزم ایلسه‌لر عزت ایله
سرعت ایلرلر ایدی غایت ایله

چرخی دیوانه‌یه دوندردی همان
اوخدیوانه خرام اول جولان

قد طوباسنی عرض ایتسه اومه
حورلر دیرلر ایدی «طوبی له»

مژده پاینه ویرردی صلوات
قطب افلاك سریع الحركات

تیز کچردی نره‌دن ایتسه کذر
نقد عمری کذران ایدی مکر

کلسه رفتاره قد محترمی
کویا ارضی دویرردی قدمی

اذا مشی یتقلع کانما ینحط
من صبب

هم او سرمایهٔ فضل و شرفك
سلف اشرافنه خیرالخلفك

دیدیلر وصف شریفنده بنه
یوریسه مائل اولوردی اوکنه

نی شکرکبی حیادن هر بار
اکیلیردی اوکنه بر مقدار

یعنی یوکسکدن ایدرکبی نزول
یوریسه دائم اکیلیردی رسول

هردم اولوردی او بالایه مثال
باد صبح ایله اکیلدکجه نهال

متفقدر بو روایتده ثقات
متصل اول اثر ذات وصفات

حضرت حقدن ایدوب استحیا
مه‌نو کبی اولورلردی دوتا

اکامخصوص ایدی صدق واخلاص
حسن خلق اولمشیدی عادت خاص

اولدی انکچون اوذات پاکك
یعنی اول زینت هفت افلاکك

مدحتی سبحهٔ سکان فلك
نعتی اوراد سحرگاه ملك

نوله دال اولسـه اوقد مقبول
صفحهٔ حسنه الف لام ایدی اول

قالت ام معبـد فی بعض
ماوصفت به اجمل النـاس
من بعید واحلاه واحسـنه
من قریب

امعبد دیدی اول خاص خدا
رضی الله تعـالی عنهـا
غایت اعلاسی ایدی ناسك او شاه
نظر اولنسـه اوزاقدن هرکاه
هم یقیننـدن او ممتاز جهـان
عکس آینـهٔ ذات ایدی همان
جمله حسن اهلنك اعلاسی ایدی
قتی شـیرین ودلاراسی ایدی
حاصـلی روی عروس دهره
نوردن خال ایدی اول کلچهره

ذات قدسـیلرینی کعبه مثـال
قبله ایتمشـیدی مقبان جمـال
جسم پاکیدی رسولك هردم
مظهر جـوهر اسم اعظم
اولنجـه مهر جمـالی طالع
قرب و بعد اولمز ایدی هیچ مانع
شویله ذیشان ایدی اول قدر جلیل
افتخار ایلر ایدی روح خلیل
بر وجودی که مراد ایده خدا
ظـاهرا جمـله دن اولور اعلا

قال علی رضی الله تعالی عنه
فی آخر وصفـه له من رآه
بدیهةً هابه ومن خالطـه
معرفة احبه

دیدی داماد رسول حرمین
والد جمـلهٔ سادات وحسـین

برکذر کاعده آدم کاهی
اکسزین کورسه رسول اللهی
هیبت آلیردی کذارندن انك
کثرت حلم وقارندن انك
دخی برکمسه رسول ایله مدام
ایلسه خلطه ایدوب بعض کلام
کلماتنده کی لذت ایله اول
قولی اولوردی قبول ایتسه رسول
جذب ایدوب جذبهٔ ربانی ایله
قول ایدردی آنی اعوانی ایله
سوزه کلسه اودهان بی عیب
کشف اولوردی سخن عالم غیب
التیام ایله اوگفتار لطیف
دائم ایلردی قلوبی تلطیف
جام لعلنده یازلمشدی مکر
خط یاقوتی ایله «کالکوثر»
هردم ایلردی دهان ایتسه کشاد
نیجه شیرینی اولبلر فرهاد

سخن پاکنك اولمشدی صریح
مردهٔ لعل روان بخشی مسیح
ایلیوب وصف شریفن انشا
دیدیلر جمله فحول علما
شیرنر کبی صلابتلی ایدی
قتی هیبتلی مهابتلی ایدی

یقول ناعته لم ارقبله ولا بعده مثله

وصف ایدنلر اوفلك درکاهی
یعنی اطوار حبیب اللهی
اول آخر او وجودك بونی بیل
کورمدك مثلنی دیر الحاصل
اتفاقی بودر اصحابك هپ
اوشهنشاه ملائك مشرب
صدف صنع الهیده عیان
در شهوار ایدی بردانه همان

ایلمشیدی انی خـلاق ازل
حسن اخلاق ایله بی مثل وبدل

شب معراجده اولدی اول ماه
شبچراغ حرم بزم اله

وجهی نورندن ایدی مالا مال
تاسرا پردهٔ درگاه جـلال

خاصـانی حرم مـولانك
اوتانیرلردی جنـابندن انك

نوری اولمشدی اوشمعك هربار
جرم خورشید کبی شعشعه‌دار

کان فطرتده اوذات یکتـا
جوهر فرد ایدی دیرلر محضا

قال رسول الله صلی الله تعالی
علیه وسـلم انا اشبه النـاس
بآدم علیه السلام وکان ابی
ابراهیم علیه السـلام اشبه

الناس بی خلقاً وخلقاً

بویله فرمان ایدر اول صاحب جاه
یعـنی اول پادشه عرش پناه

واضع قاعـدهٔ شرع نفیس
مفخر شیت وانوش وادریس

زیور کنگرهٔ قصر جـلال
شمع ایوان سرای متعـال

مجلس ارای فضـای لاهوت
کار فرمای دیار ملـکوت

طائر طـارم نه توی سما
عارف مسـئلهٔ « ماوحی »

گوهر خاتم دست قـدرت
پرتو نور جمـال عزت

فخر اجدادم اولان آدمه بن
اشبهم جمـلهٔ اولادندن

هم دیدی لطفله اول طبع سلیم
انبیـادن پدرم ابراهیم

بکا ناسك قنى بك بکزریدر
کهرم اول صدفك جوهریدر

یعنی کیم خلقاً وخلقاً تقدیر
ذاتمه ایتمشیدی انی نظیر

اودر القصه اورن بنیادم
باعث دولت مادر زادم

حمدالله که ایدوب ختم کلام
سوزی ایتدم بو حدیث ایله تمام

خاتمه

ای شفا ساز بلای آفات
ملجأ جمله عصات عرصات

خاك در کاهك ارارلر بی شك
ماهدن ماهی یه دك ملك وملك

سایهٔ پر کلاهکده ملوك
اولدیلر هر بری عبد مملوك

مدحتکده سنك ای قلزم نور
نه قدر ایتدم ایسه جرم قصور

عفو ایدوب قلبمی احیا ایله
بکا لطفکله تجلا ایله

قابل شرح دکل نقصانم
باقه اکسکلکمه سلطانم

بزده یوق مدحتکه نطقه مجال
وصفن الله بیلیر بالاکمال

حاصلی ای شه اقلیم وفا
سکا جانمده فدا بنده فدا

وصفنك اولمیجق پایانی
عذره حاجتمی قالیر خاقانی

تنبیه

کیمسه مقصود الهی یه کوره
مدح ونعت ایده مزاو والا کهره

غرضم بو که انك عزتنه
حایه سن نظم ایدنك ذلتنه

باقیوب تز کچدلر تیر کبی
چکمیوب نامنی شمشیر کبی

بوجریده مده خطا وارسه اکر | کفت وکودن بودر الحق مطلوب
قلم عفـو و عطـالر چکه‌لر | بر دعا ایلیـه‌لر اهـل قلوب

اولمدن بیك یدی تاریخی تمام
بو رساله‌مده تمام اولدی کلام

ظهر صحیفه‌یه نظر بیوریله

عصرك شاعر ادیبی سعادتلو
ناجی افندینك « ٤٥ » رقملی
مجموعهٔ معلمده حضرت
خاقانینك ترجمهٔ حالنك
زیرینه { مشار الیه حقنده
ملی اوله‌رق محافظه ایتمکده
اولدیغمز حسیاته ترجمان
اوراق اوزره } درج ایتدیکی
نظم آتی تقریض مقامنده
نقل ایدلمشدر

کلمامشدر سکا حالا ثانی
امتك مفخر یسین خاقانی !
بزه بر حلیهٔ غرا یازدك
نامکی جبههٔ عرشه قازدك
دهرك اولمقده سخن سنجانی
اومقدس اثرك حیرانی
بشقه شاعرده بولنماز بوادا
ساده بربیتکه بیك بیت فدا
قلبك الهامکه مولادر
سکا شاعر دیمامك اولادر
اونه سوزشکه اوقورکن انسان
بوله‌ماز ضبط بکایه امکان
عشقدر محرق ایدن کفتاری
سویلدن بویله اودر ابراری
سوزلرك زیور الواح اولدی
انبساط آور ارواح اولدی
دل که آینهٔ سبحانیدر
لوحهٔ حلیهٔ خاقانیدر
آنده ایتدکجه تجلی بو اثر
متجسم کورینور پیغمبر
صاحبیچون نه بیوك دولتدر
زینت حافظهٔ ملتدر
ای خداوندمزك وصافی
سکا حق ویرمش اوقلب صافی

که تجلیـکه عشق اولمشـدر
نور پیغمبر ایله طولمشـدر

بخش ایدر حضرت وهاب علیم
سوکیـلی قوللرینه قلب سلیم

شادمان اول که سن آنلردنسین
راه اخـلاصی بولانلردنسین

دیسـه دیوان سخن ارکانی
سـکا عثمانلیلرك حسـانی

حقنی ویرمش اولور قدرتکك
قدرتکدر سـببی شهرتکك

اودکلـدر بوقدر قـدسیدم
غبطه ایلرسکا حسان عجم [*]

نه سلف آلدی بوشانی نه خلف
سن قازاندك، نه سعادت! نه شرف!

شان رخشـانکی تقدیر ایدرز
سکا حلیهٔ کبی توقیر ایدرز

ایلسـون ذاتکی منـان مجیب
قصر فردوسده همبزم حبیب

[*] مشهور [افضل الدین خاقانیٔ شروانی] .

مخطره

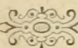
شاعر شهیر روم خاقانی محمد افندی مرحومك غایت محققانه وعاشقانه اولان نظم حلیه تألیف شریفنك الده ایده بیلدیکم یازمه باصمه نسخه‌لرندن بو نسخه‌یی اخراج ایله ترکی الفاظی شمدیکی طرز تحریره تطبیقده توفیق یزدان بو عبد عاجزه رفیق اولدی.

تصنیفك اصلنی تصحیح دکل بر کلمه‌سنی تغییر ایتمك حدمك اقتدارمك خارجنده بر کیفیت اولدیغندن نسخه‌لرجه بر برینه مباین اولان عباره‌لردن مرحوم مشارالیهك مقصودینه اك یقین کورینانی ترجیح ایتدم.

منبع حسن وجمال ومحبوب خدای متعال اولان افندمز صلی الله علیه وسلم حضرتلرینك حق اقدسلرنده عربی فارسی قصائد جلیله بی حد و حساب اولوب انجق لسان ترکی اوزره بویله مثل و نظیرسز بر نظم استعداد خارق العاده‌سی افراد امت مرحومه‌دن حضرت خاقانی‌یه احسان بیورلدیغنه طوغریسی هر بیت بشقه بشقه شهادت ایتمکده‌در.

بونك اوراد متبرکه کبی تلاوتنه مداومت بیورلمسنی اصحاب مطالعه‌یه توصیه ایدرم.

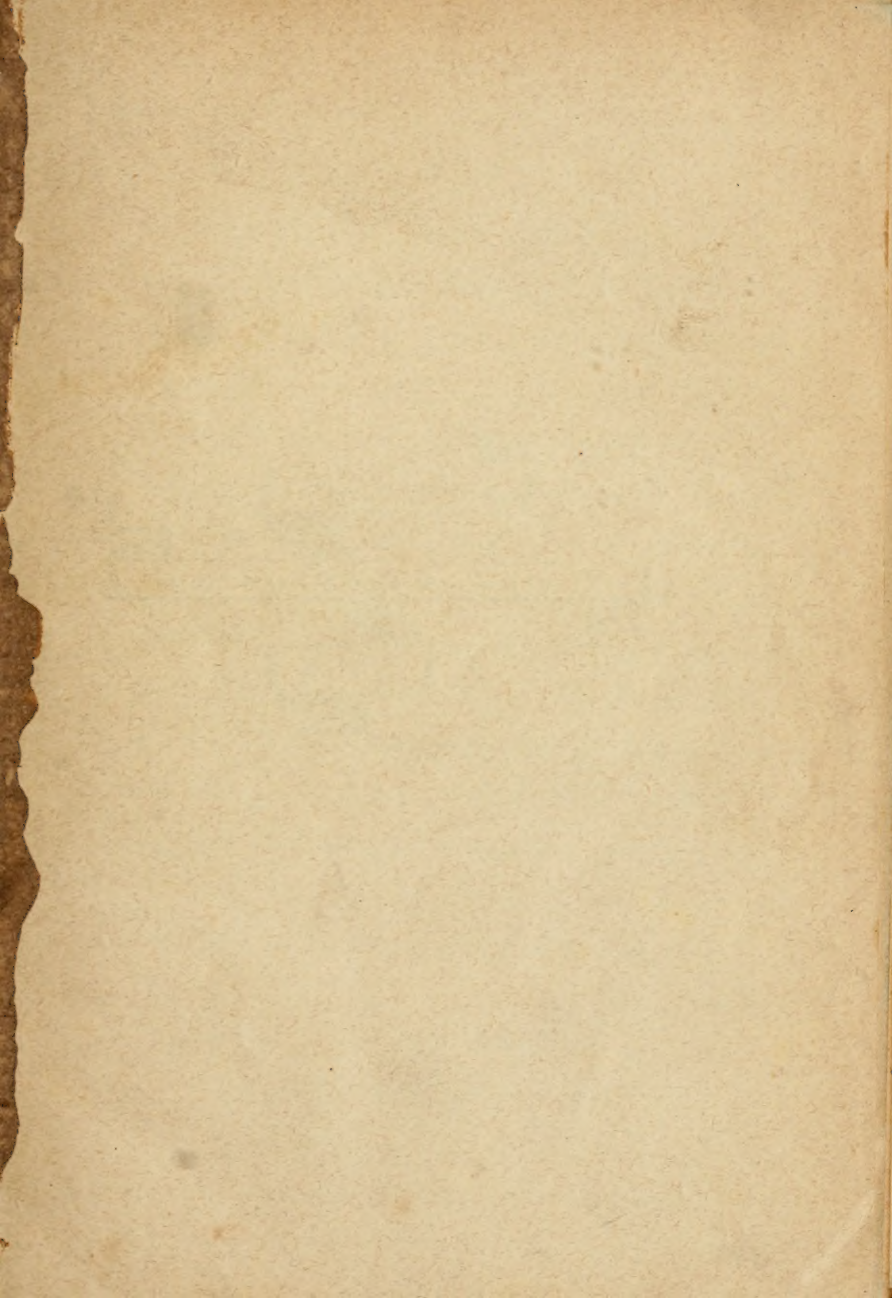
فی ۱۲ ربیع الاول ۱۳۰۹ — احمد حفظی

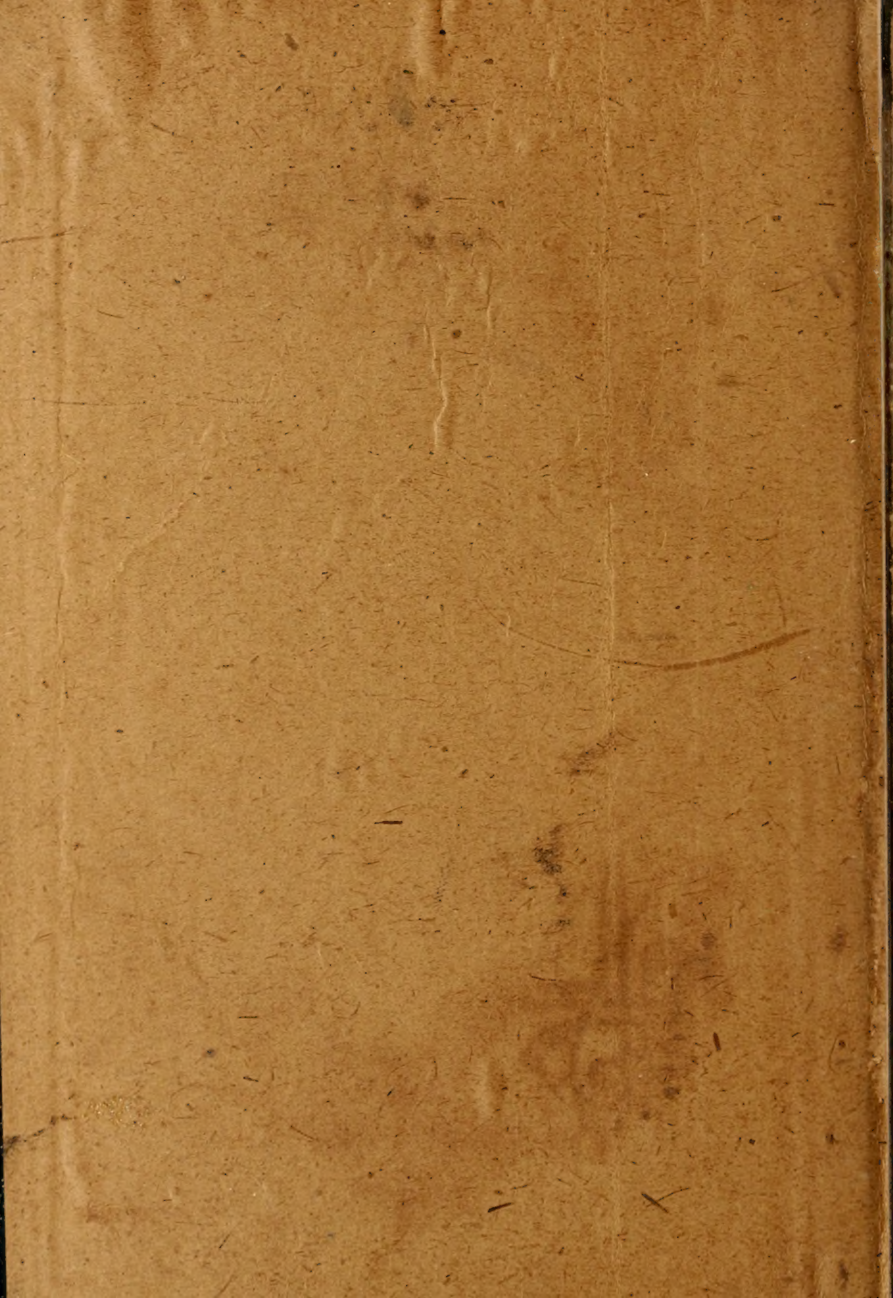
(محمود بك) مطبعه‌سى

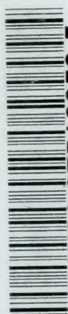
باب عالى جوارنده ابو السعود جاده‌سنده نومرو ٧٢

١٣٠٩

3 1761 07510959 5